

MEIJÄN
maakunta

 Pohjois-Karjalan 80v
Sosiaaliturvayhdistys ry

Pohjois-Karjalan osallisuuskysely

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	2
1. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT.....	3
2. OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN	6
3. TIEDON KERÄÄMINEN ASUKKAILTA.....	9
4. TIEDOTUSKANAVAT	10
5. OSALLISUUDEN KOKEMUS	11
6. HYVÄ ELÄÄ JA ASUA POHJOIS-KARJALASSA	14
7. YHTEENVETO.....	18

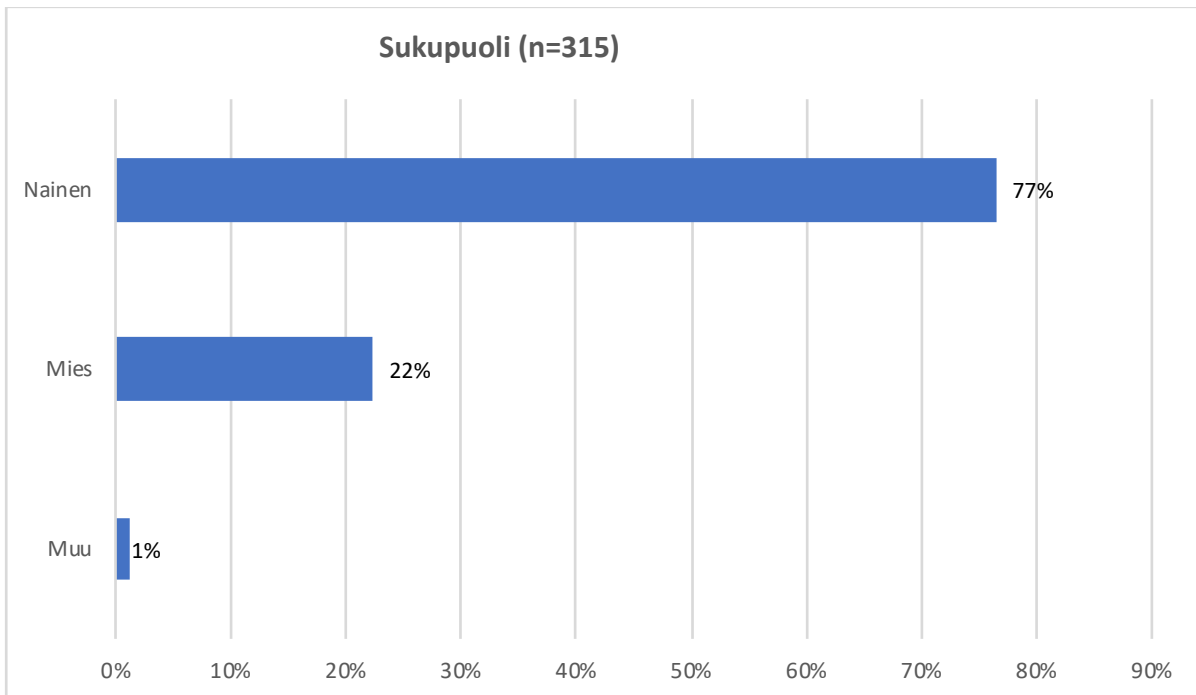
JOHDANTO

Pohjois-Karjalan osallisuuskyselyllä selvitettiin sitä, miten maakunnan asukkaat haluavat osallistua ja vaikuttaa Pohjois-Karjalassa ja mitkä asiat tukevat heidän osallisuuttaan. Kyselyn tuloksia käytetään maakunnan osallisuussuunnitelman laatimisessa.

Kysely toteutettiin sähköisenä Webropol-kyselynä. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella maakunnan kirjastojen toimipisteissä ja kirjastoautoissa. Kyselyn vastausaika oli 22.5-16.6.2018. Vastauksia saatiin 321.

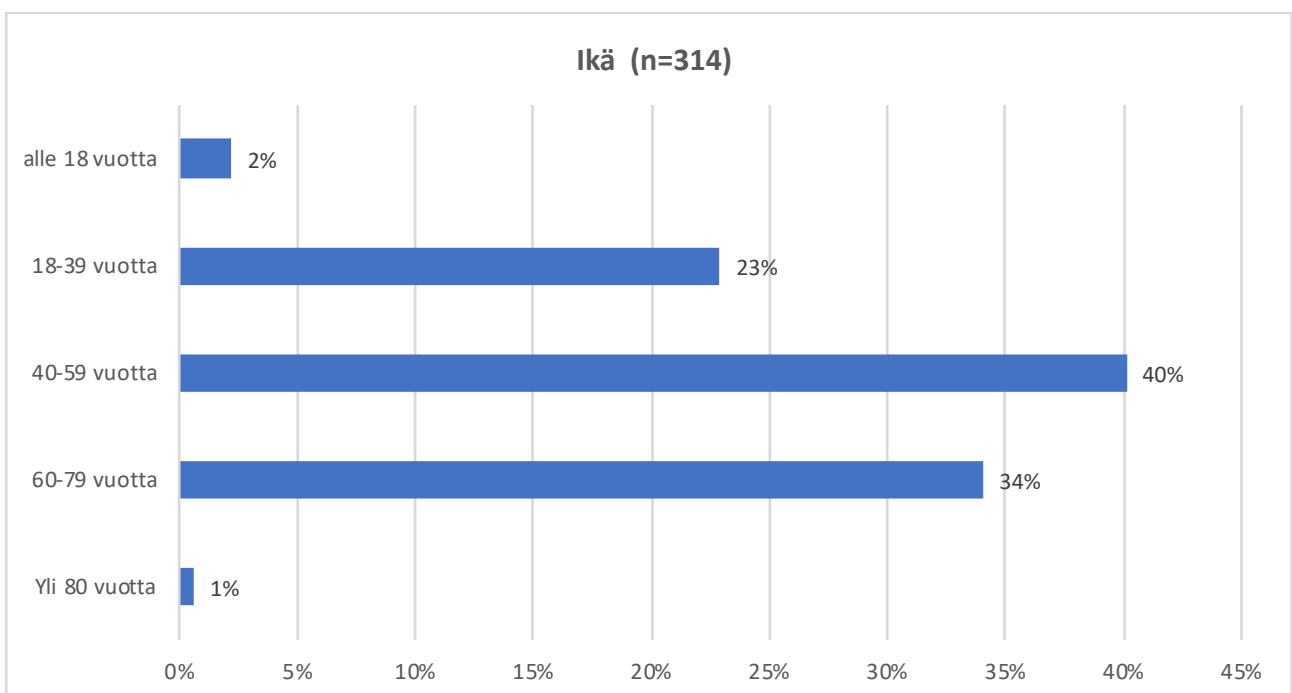
Pohjois-Karjalan osallisuuskyselyn toteutti Meijän maakunta yhteistyössä Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen kanssa.

1. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

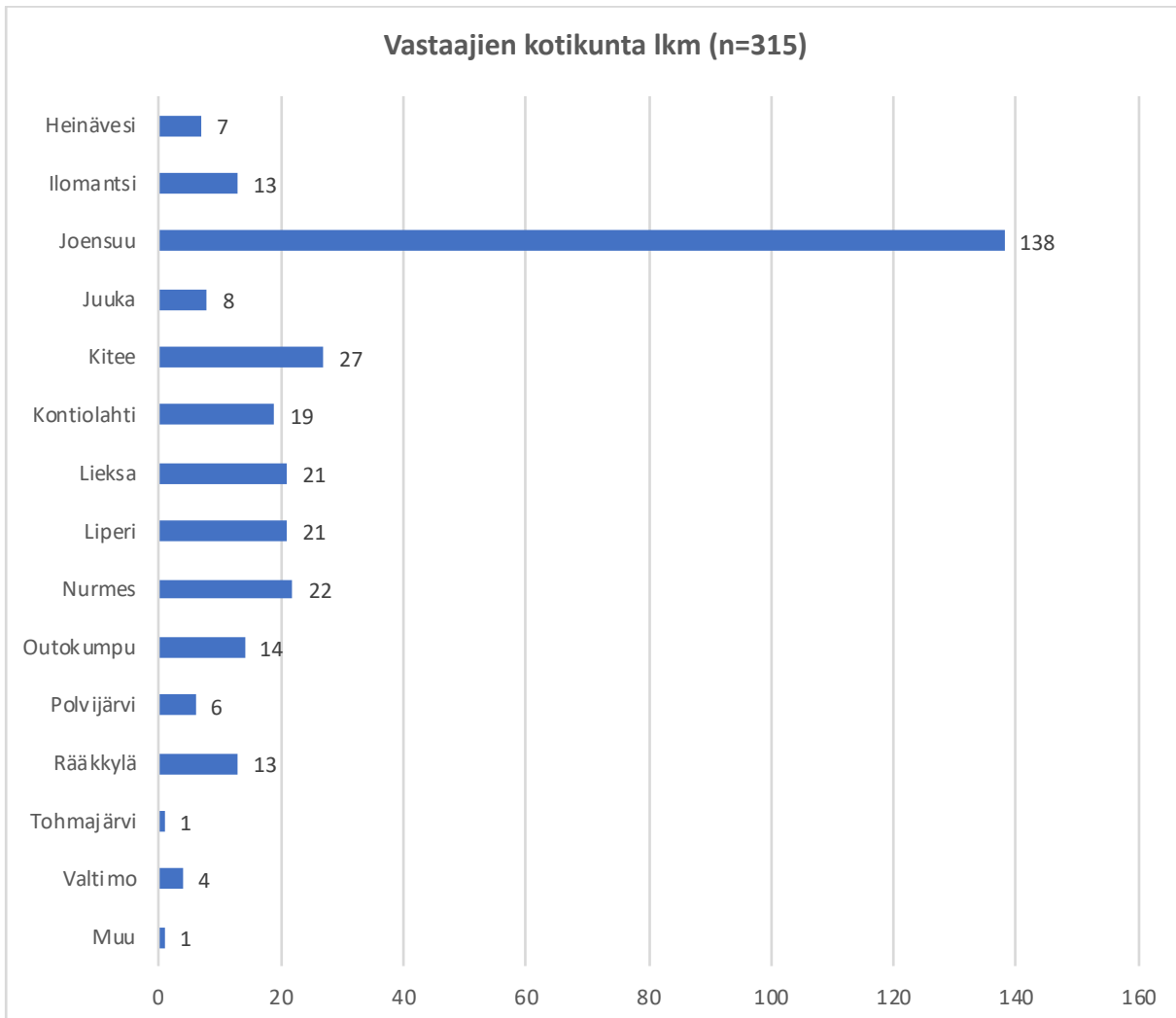
Kuvio 1. Sukupuoli.

Vastaajista enemmistö oli naisia (77%), miehiä oli reilu viidennes (22%). Sukupuolekseen muun ilmoitti 1% vastaajista. (kuvio 1)

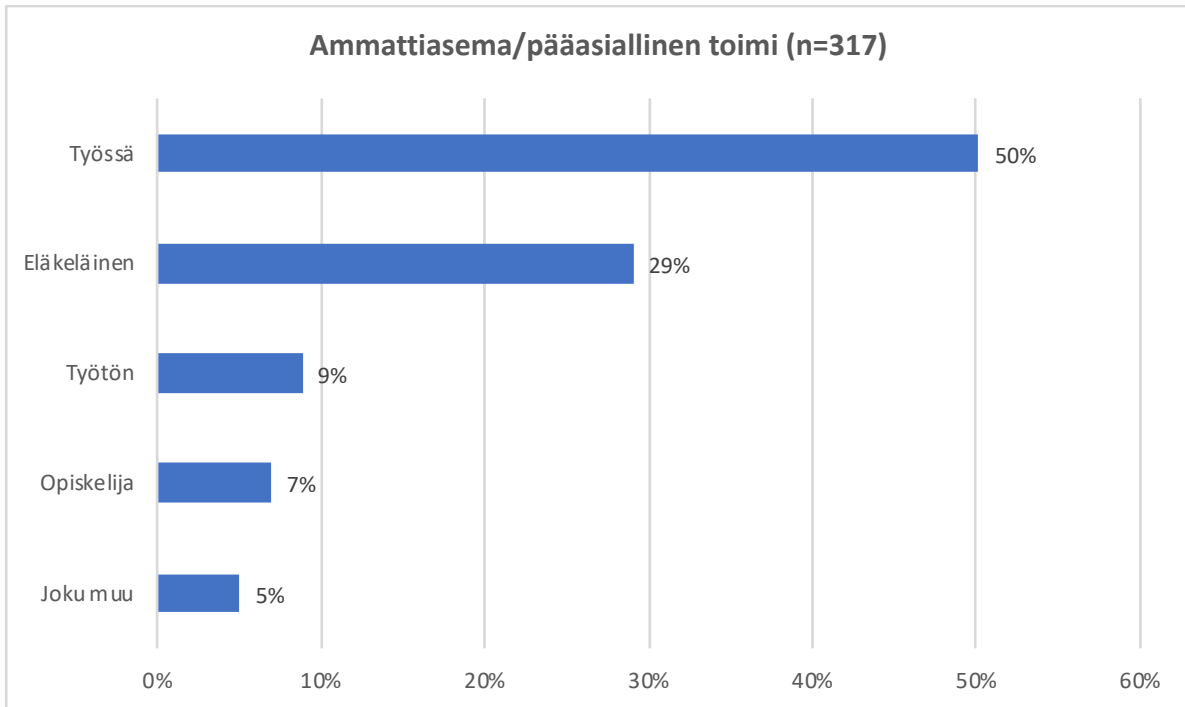
Kuvio 2. Ikä

Eniten vastanneissa oli 40-59-vuotiaita (40%), toiseksi suurin ikäryhmä oli 60-79-vuotiaat (34%). Alle 18-vuotiaita ja yli 80-vuotiaita oli yhteensä muutama prosentti vastanneista. **(kuvio 2)**

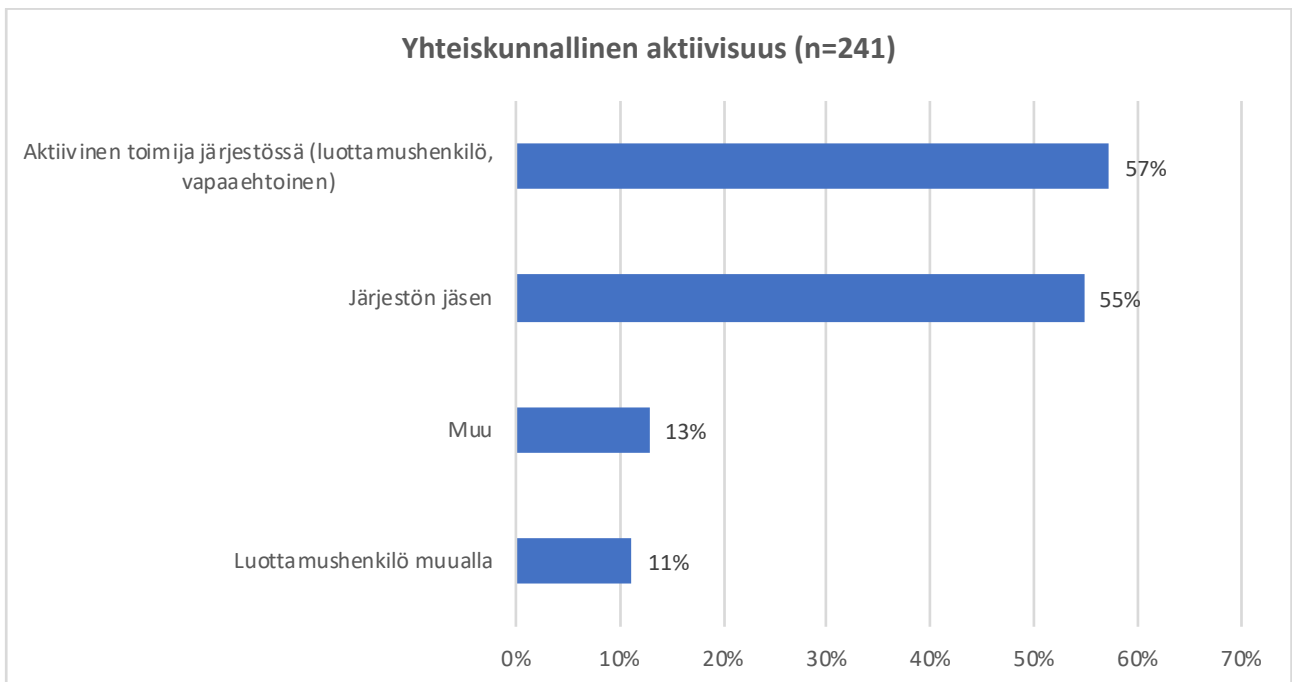
Kuvio 3. Vastaajien kotikunta.

Kyselyyn saatiin vastauksia kaikista Pohjois-Karjalan kunnista sekä Heinävedeltä. Lisäksi yksi vastaaja ilmoitti kotikunnakseen muu. Paikkakunnista eniten vastauksia tuli Joensuusta (138 kpl). **(kuvio 3)**

Kuvio 4. Ammattiasema/pääasiallinen toimi.

Puolet vastaajista (50%) oli työssäkäyviä ja noin kolmannes (29%) ilmoitti olevansa eläkeläinen. Työttömiä ja opiskelijoita oli huomattavasti vähemmän, molempia oli alle 10% vastanneista. **(kuvio 4)**

Kuvio 5. Yhteiskunnallinen aktiivisuus

Yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta ilmoitti 75% kyselyyn vastanneista. Yleisimmin vastanneet toimivat aktiivisena toimijana järjestössä (57%) tai olivat jäsenenä järjestössä (55%). **(kuvio 5)**

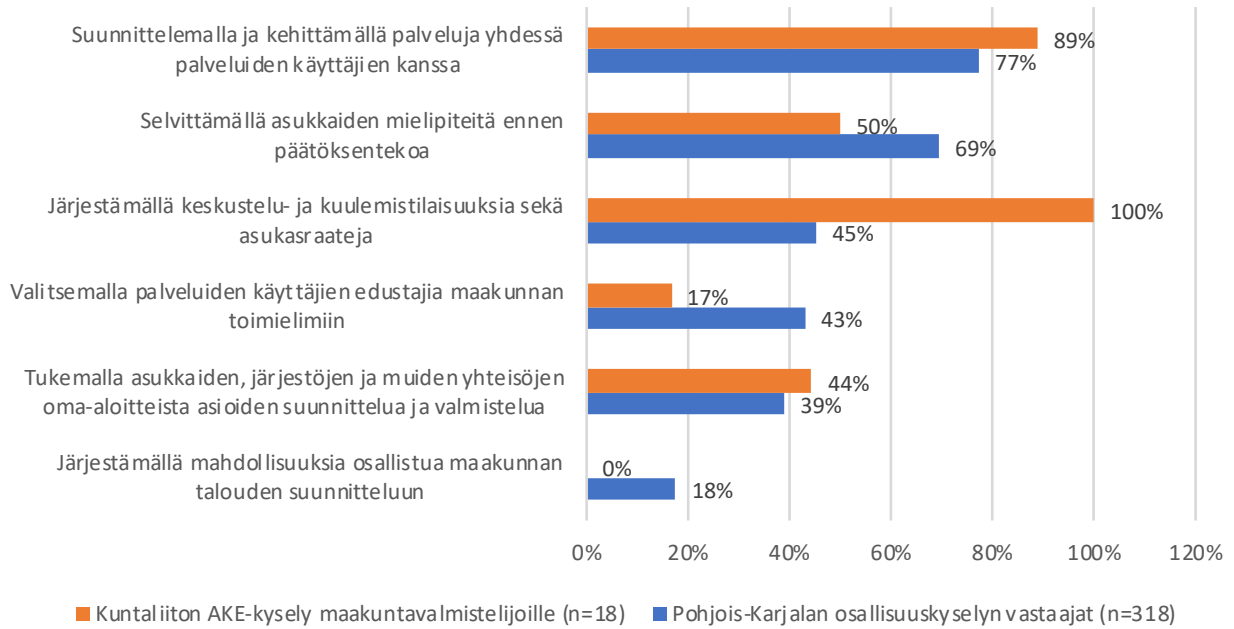
2. OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Kuvio 6. Osallisuuden ja vaikuttamisen edistäminen.

Kyselyssä selvitettiin vastaajien näkemyksiä maakuntalakiluonnoksen 23§:n keinoista, joilla pyritään edistämään maakunnan asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamista. Näistä keinoista tärkeimmiksi arvioitiin palveluiden suunnittelu ja kehittäminen yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa (77%) sekä asukkaiden mielipiteiden selvittäminen ennen päätöksentekoa (69%). Osallistumismahdollisuudet maakunnan talouden suunnitteluun kiinnostivat huomattavasti harvempia (18%). **(kuvio 6)**

**Vertailu AKE-kysely ja Pohjois-Karjalan osallisuuskysely:
maakuntalakiluonnoksen 23§ keinot asukkaiden osallisuuden ja
vaikuttamisen edistämiseen**

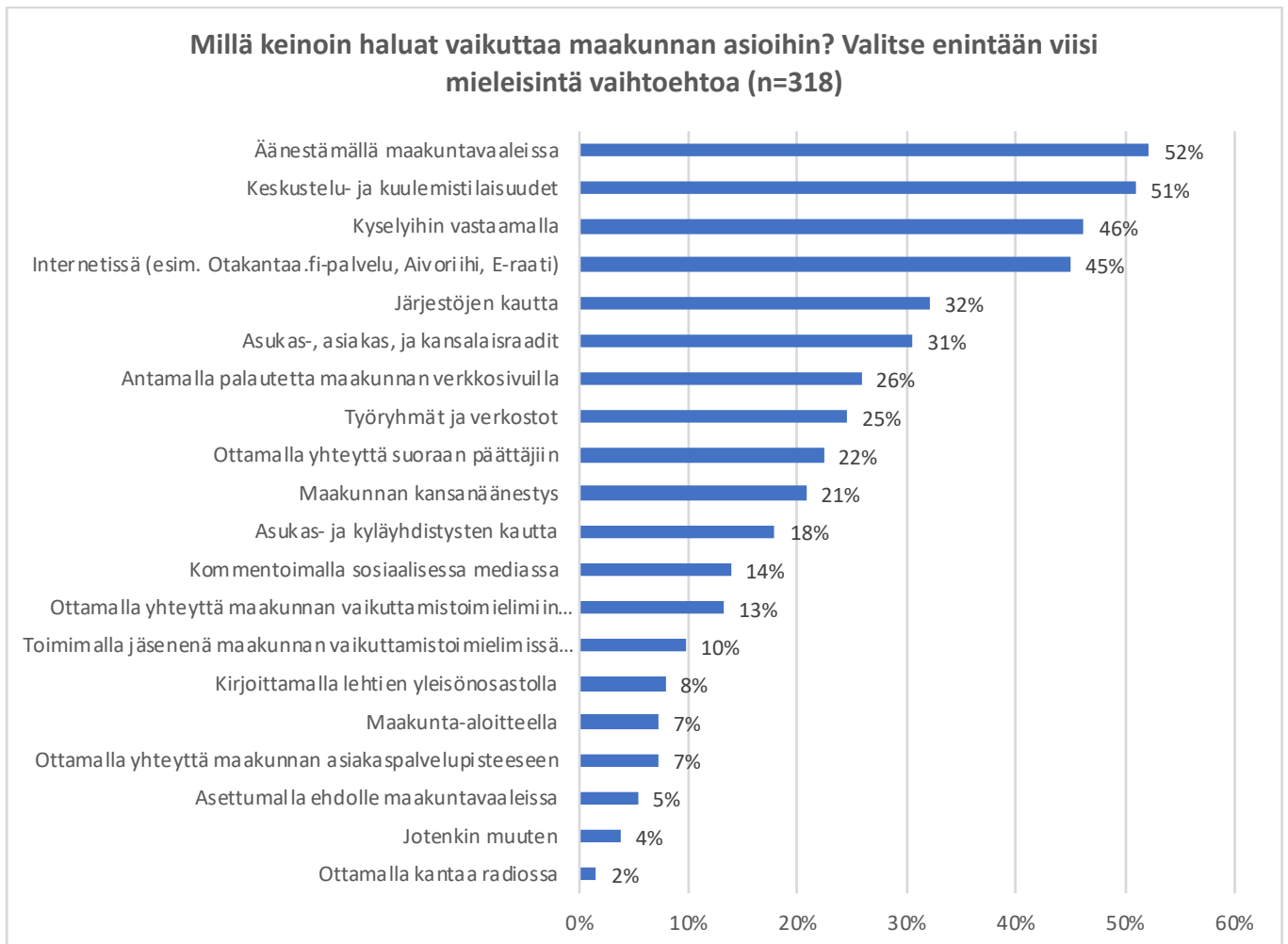

Kuvio 7. Vertailu AKE-kysely ja Pohjois-Karjalan osallisuuskysely: maakuntalakiluonnoksen 23§:n keinot asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämiseen.

Sama kysymys asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinoista oli kysytty aiemmin Kuntaliiton maakuntavalmistelijoilta suunnatussa ”Asukkaat maakunta- ja sote-uudistuksen keskiöön (AKE)”-kyselyssä. Maakuntavalmistelijat pitivät tuossa kyselyssä tärkeimpinä asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinoina keskustelu- ja kuulemistilaisuuksien sekä asiakasraatien järjestämistä (100%) sekä palveluiden suunnittelua ja kehittämistä yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa (89%). Mahdollisuuksien järjestäminen maakunnan talouden suunnitteluun osallistumisesta oli vähiten suosittu keino. Yksikään vastaajista ei pitänyt sitä tärkeänä keinona. **(kuvio 7)**

Merkittävimmät erot maakuntavalmistelijoiden ja Pohjois-Karjalan osallisuuskyselyn vastaajien välillä havaittiin kahden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinon osalta. Osallisuuskyselyn vastaajat painottivat keinoista selvästi enemmän palveluiden käyttäjien edustajien valitsemista maakunnan toimielimiin verrattuna maakuntavalmistelijoihin. Osallisuuskyselyyn vastanneista 43% ilmoitti tämän keinoksi maakunnan asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämiseksi, maakuntavalmisteliijoista 17%. **(kuvio 7)**

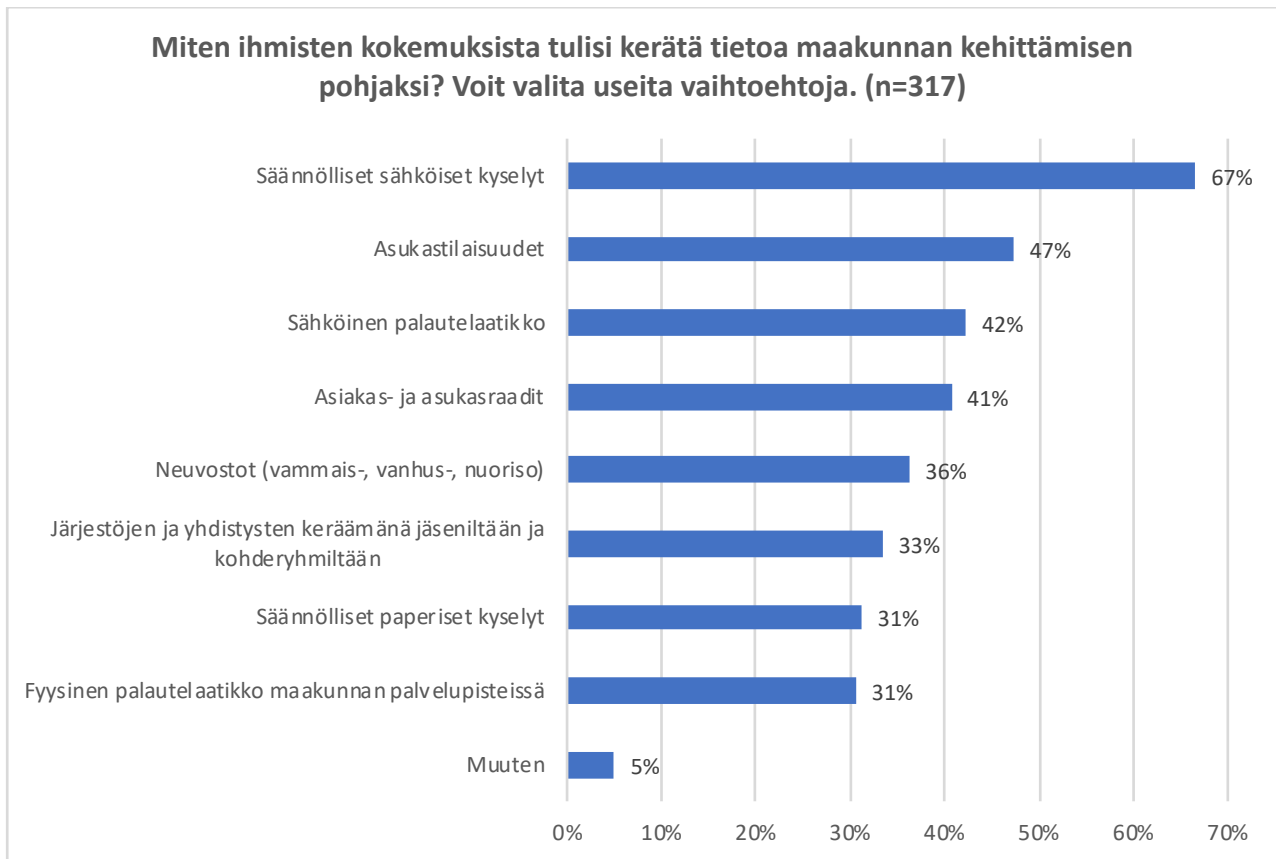
Maakuntavalmistelijat puolestaan näkivät keskustelu- ja kuulemistilaisuudet sekä asiakasraadit huomattavasti tärkeämmäksi kuin osallisuuskyselyn vastaajat. Maakuntavalmisteliijoista kaikki ilmoittivat tämän asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinona, osallisuuskyselyyn vastaajista alle puolet (45%). **(kuvio 7)**

Kuvio 8. Vaikuttamisen keinot.

Tärkeimpinä keinoina vaikuttaa maakunnan asioihin pidettiin maakuntavaaleissa äänestämistä (52%), keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia (51%) sekä kyselyihin vastaamista (46%). Ehdolle asettuminen maakuntavaaleissa (5%), jotenkin muuten (4%), kantaa ottaminen radiossa (2%) kiinnostivat vain harvoja. **(kuvio 8)**

3. TIEDON KERÄÄMINEN ASUKKAILTA

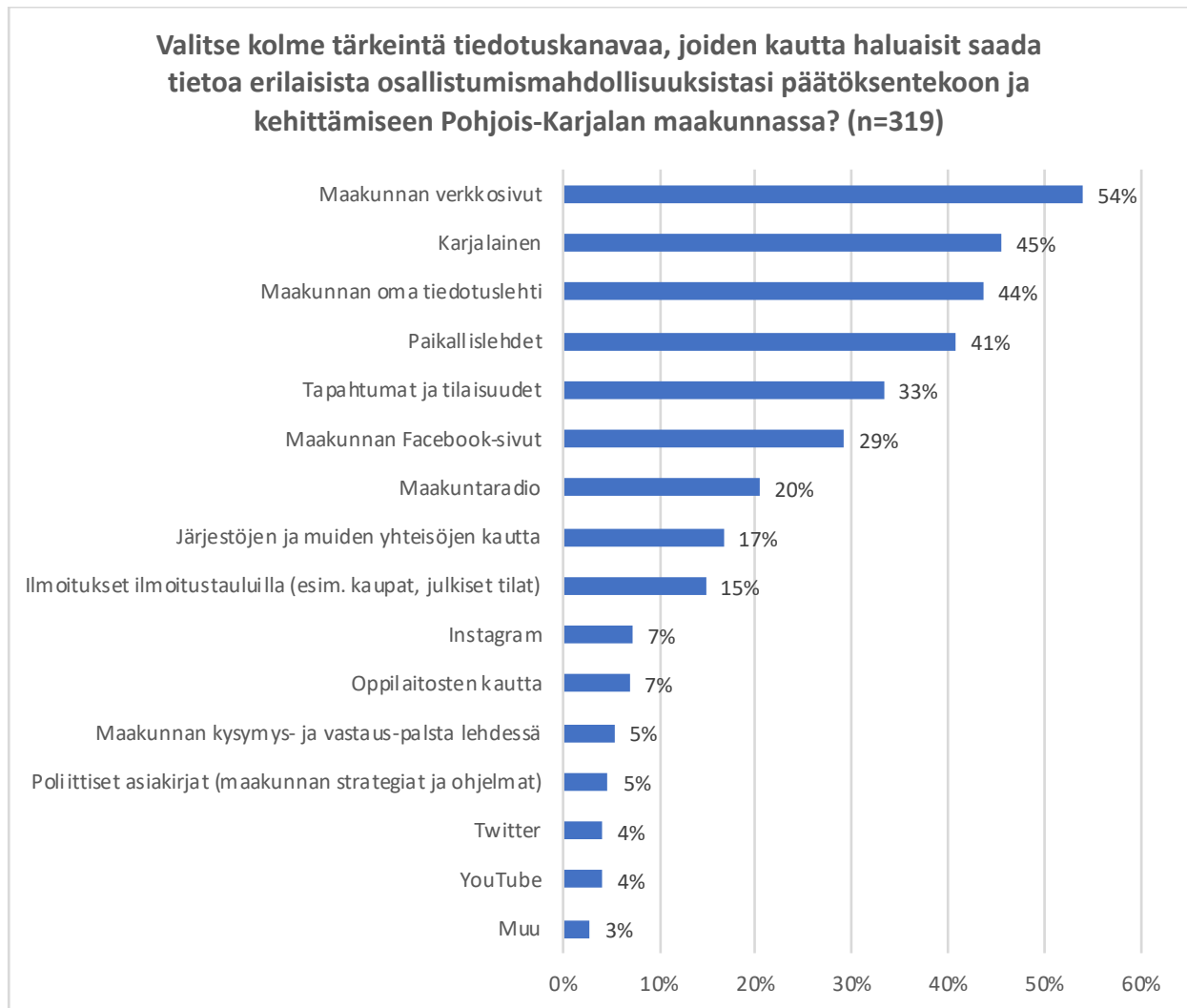
Kuvio 9. Tiedonkerääminen.

Tietoa ihmisten kokemuksista maakunnan kehittämisen pohjaksi haluttiin kerättävän säännöllisillä sähköisillä kyselyillä (67%), asukastilaisuuksilla (47%) ja sähköisellä palautelaatikolla (42%). Vähiten tiedonkeräämistavoista sai kannatusta muu (5%). **(kuvio 9)** Muista keinoista mainittiin mm. mahdollisuus vaikuttaa helposti arjessa sekä sosiaalisen median hyödyntäminen.

”Mahdollisimman matalalla kynnyksellä, että hiljaisemmatkin voivat tulla kuulluksi. Arjessa, kauppareissulla, siellä missä liikkuu muutenkin”

”Miksi meillä ei voisi olla Pohjois-Karjala -Facebook-ryhmää, missä kyseltäisiin hyvin muotoiltuja vaihtoehtokysymyksiä, tai muuten seurattaisiin kansalaiskeskustelua?”

4. TIEDOTUSKANAVAT

Kuvio 10. Tiedotuskanavat.

Tietoa osallistumismahdollisuuksista päätöksentekoon ja kehittämiseen haluttiin saada useiden eri kanavien kautta. Tiedotuskanavista eniten mainintoja keräsi maakunnan verkkosivut (54%), seuraavaksi tärkeimpänä tiedotuskanavana pidettiin eri lehtiä. Karjalaisen mainitsi tiedotuskanavana 45%, maakunnan oman tiedotuslehden 44% ja paikallislehdet 41% vastaajista. Maakunnan Facebook-sivut sekä tapahtumat ja tilaisuudet ilmoitti tärkeäksi tiedotuskanavaksi, kummatkin noin kolmannes vastaajista. Vähiten mainintoja keräsivät YouTube (4%) sekä muu kanava (3%). (kuvio 10)

5. OSALLISUUDEN KOKEMUS

Kyselyssä haluttiin selvittää, mitkä asiat tukisivat vastaajien osallisuuden kokemusta. Keskeisiksi teemoiksi vastauksissa nousivat ihmisten aito kuuleminen, osallistumisen helppous kaikille sekä se, että ihmisten kuulemisella olisi merkitystä päätöksenteossa.

Kuullaan aidosti

Ihmisten aitoa kuulemistä pidettiin tärkeänä. Osallisuuden kokemusta lisää, kun tuntee tulevansa oikeasti kuulluksi.

”Aito kokemus halusta tulla kuulluksi”

”Asioidessani missä tahansa palvelussa, kokemus siitä, että minua kuullaan, lisää osallisuuden kokemustani”

”Kuuleminen ei riitä, tarvitaan kuulluksi tulemisen kokemusta”

Maakunnan asukkaille tulisi luoda aidosti mahdollisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Asukkaiden olisi myös tärkeää saada tietoa osallistumisen mahdollisuuksista ja keinoista, samoin valmisteilla olevista asioista toivottiin tiedotettavan mahdollisimman paljon.

”Osallisuuden kokemusta tukee se, että maakunnan asukkaille samoin kuin kolmannen sektorin toimijoille luotaisiin aidosti mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi yhteisten palvelujen kehittämiseen”

”Kaikkein tärkein asia on saada tietoa osallistumisen mahdollisuuksista ja keinoista!”

”Valmisteilla olevista asioista tiedotettaisiin mahdollisimman paljon. Erilaisilla kyselyillä voitaisiin tiedustella kansalaisten kokemuksista ja tarpeista sekä näkemyksistä. Tiedottaminen on erityisen tärkeää”

Osallistuminen helppoa

Osallistumisen ja vaikuttamisen tulisi olla ihmisille helppoa ja kynnyksen mahdollisimman matala.

”Palautteen/ ideoiden välittämisen pitäisi tehdä helpoksi”

”Mahdollisuus vaivattomasti antaa palautetta ja kehitysehdotuksia (esim. kyselylomakkeet fyysisesti paikan päällä tai verkossa”

”Se, että vaikuttaminen olisi helppoa ja mahdollisimman matalalla kynnyksellä”

Osallistumiseen tulisi olla tarjolla monia eri kanavia. Sähköiset kanavat nostettiin esille ja niitä pidettiin kätevinä.

”Tarjolla olisi mahdollisuus tuoda mielipiteitään ja toimenpide-ehdotuksiaan esille eri kanavien kautta. Saisin selkoa vireillä olevista asioista ja voisin esittää niistä mielipiteeni”

”Että asukkailta kyseltäisiin sähköisesti palveluista sekä tarjottaisiin mahdollisuuksia ideoita ja kehittää palveluja. Sähköinen osallistuminen on helpompaa ja mahdollista. Ei ole aikaa eikä kiinnostusta istua työryhmissä vapaa-ajalla”

Tilaisuuksia pidettiin myös tärkeinä ja kaivattiin asiantuntijoiden jalkautumista maakuntaan. Tapahtumia, raateja ja kyselyitä toivottiin järjestettävän säännöllisesti. Tulee myös huomioida, että kaikki eivät pysty käyttämään nettiä osallistumisessa.

”Tilaisuudet, joissa maakunnan asiantuntijat paikalla kertomassa suunnitelmista tai kysymässä mielipiteitä ja ideoita”

”Kaikki eivät pysty käyttämään nettiä, se on huomioitava. Tapahtumat, raadit, kyselyt - niitä kaipaisin säännönmukaisesti järjestettäväksi”

Osallisuus kuuluu kaikille

Osallisuus ei saisi koskea vain hyväosaisia ja niitä, jotka jaksavat osallistua. Siksi osallisuutta ja osallisuuden tunnetta tulisi viedä myös sinne, jotka eivät ehkä jaksa tai kykene aktiivisesti osallistumaan. Näiden ihmisten todellisista tarpeista voidaan saada tietoa esimerkiksi järjestöjen kautta, jotka kokoavat ihmisiä ja välittävät tietoa päättäjille. Järjestöt onkin hyvä ottaa mukaan osallisuustyöhön.

”Osallisuus on hyvä asia, mutta pitää pitää huoli, ettei osallisuuteen kuulu vain hyväosaiset ja ne, jotka jaksavat osallistua. Osallisuutta ja osallistumisen tunnetta tulee viedä myös sinne, jotka eivät ehkä itse jaksavat aktiivisesti osallistua esim. työvoimatoimiston kautta tavoittaa työttömiä, nuorisokeskusten/etsivän nuorisotyön kautta tavoittaa nuoria jne”

”Muistetaan myös niitä, jotka ovat heikoimmassa asemassa ja joilla ei välttämättä kykyä itse vaikuttaa omiin asioihin esim. lapset ja vanhukset ja vammaiset. Nettikyselyt ja paperikyselyt järjestöjen kautta ehkä yksi helpoin tapa saada tietoa näiden ihmisryhmien todellisista tarpeista”.

”Järjestökenttä on hyvä ottaa mukaan osallisuustyöhön ja antaa sille vastuuta ihmisten kokoamiseksi ja kokoamisessa ja ihmisten äänen välittämisessä eteenpäin päättäjille ja maakunnan toimijoille”

Todellista vaikutusta päätöksentekoon

Ihmisten kuulemisella tulisi olla todellista vaikutusta päätöksenteossa. Kuuleminen ei saisi olla pelkkää retoriikkaa, vaan ihmisillä tulisi olla oikeita mahdollisuuksia vaikuttaa syntyviin päätöksiin. Se, että ihmisiä kuulla ei vielä riitä, jos se ei johda mihinkään.

”Se, että ihmistä kuullaan, ei riitä, jos se ei johda mihinkään”

”Ei pelkkää retoriikkaa, vaan oikeaa kuulluksi tulemistä ja oikeita mahdollisuuksia vaikuttaa syntyviin päätöksiin. Asukkaiden mielipiteet esim. raadeissa tulee viedä eteenpäin päätöksentekijöille tiedoksi”

”Ennen kaikkea se, että ihmisten mielipiteillä olisi jotakin merkitystä poliittisessa koneistossa”

Asukkaille tulisi myös tiedottaa siitä, miten annettuun palautteeseen on reagoitu ja mitä siitä on seurannut; ihmisten palaute tulisi tehdä näkyväksi.

”Toimijat voisivat tiedottaa myös, millaista palautetta ovat saaneet ja siitä syntyneitä kehityksiä ovat tehneet, miten palautteeseen ovat konkreettisesti reagoineet”

” Täytyy tehdä näkyväksi se, että palaute otetaan tosissaan ja asioille tehdään jotain palautteen perusteella”

”Tiedottaminen aloitteiden läpimenoista kiinnostaa”

6. HYVÄ ELÄÄ JA ASUA POHJOIS-KARJALASSA

Kyselyyn vastaajat saivat kertoa vapaamuotoisesti, mitkä asiat tekevät Pohjois-Karjasta heidän mielestään hyvän paikan elää ja asua. Keskeisinä teemoina vastauksissa nousivat yhdenvertaiset palvelut, toimivat liikenneyhteydet, työpaikat ja elinvoima, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä luonto ja kulttuuri.

Yhdenvertaiset palvelut

Asukkaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin asuinpaikasta riippumatta nousi eniten esille vastauksissa, erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut mainittiin useissa kommentteissa.

Tarpeellisten palveluiden tulisi olla lähellä ja toimia hyvin.

”Kaikilla maakunnan asukkailla on oltava tasapuoliset mahdollisuudet samoihin palveluihin ja mahdollisuuksiin asuinpaikasta riippumatta”

”Olisi hyvä, jos kaikki palvelut olisi saatavilla ikään ja sukupuoleen ja varallisuuteen riippumatta. Varsinkin terveyspalvelut pitäisi taata kaikille kohtuu ajassa”

”Pitää olla hyvä ja toimiva terveydenhuolto ja palveluja lähellä”

Palveluiden toivottiin pysyvän myös pienemmillä paikkakunnilla sekä kannettiin huolta niiden keskittymisestä suurempiin keskuksiin.

”Että olisi taajamissa/ keskuksissa tarvittavat palvelut! Terveyspalvelut, apteekit, pankit ym.”

”Tarvittavat palvelut saisi omalta paikkakunnalta, ettei tarvitsisi lähteä Joensuuhun palveluiden perässä. Myös syrjäseutu on pidettävä vireänä”

”Palvelut pysyisivät lähipalveluina pienillä paikkakunnilla”

Toimivat liikenneyhteydet

Tiestön kunnosta ja joukkoliikenneyhteyksistä kannettiin huolta. Teiden toivottiin olevan hyvässä kunnossa, jotta ihmiset pääsevät hoitamaan asioita silloin kuin tarve vaatii asuinpaikasta riippumatta. Samoin toimiva joukkoliikenne ympäri maakuntaa kuin myös yhteydet muualle nähtiin tärkeänä.

”Tiestön tulisi olla kunnossa, että pääsee lähtemään ”kylille” asioita hoitamaan silloin kun tarve vaatii”

”Teiden kunnosta pidettäisiin parempaa huolta. Liikkuminen on elämisen ehto”

”Kohtuuhintainen ja toimiva joukkoliikenne Joensuussa, maakunnan sisällä ja maakunnan ulkopuolelle esim. Helsinkiin nopeampi junayhteys tai halvemmat lennot”

Työpaikat ja elinvoima

Työpaikkoja toivottiin lisää ja kaikille hyviä taloudellisia edellytyksiä maakunnassa. Vakituisten työpaikkojen nähtiin juurruttavan ihmiset alueelle.

”Työpaikkoja tarjolla enemmän kuin nyt”

”Taloudelliset edellytykset ovat hyvät meillä kaikilla”

”Töitä. Töitä. Töitä. Vakituiset työt juurruttavat alueelle!”

Elinvoiman kehittämiseen vastaajat panostaisivat tasapuolisesti koko maakunnan alueella, alueiden vahvuudet huomioiden. Vastauksissa nousi esille myös maakunnan tasapuolinen kehittäminen, uudet innovatiivisten ratkaisujen/palvelumallien käyttöönotto, yritysten toimintaedellytysten tukeminen, panostukset mm. alueen vetovoimaan sekä matkailun kehittämiseen.

”Elinvoiman kehittäminen koko maakunnassa tasapuolisesti alueiden vahvuudet huomioiden”

”Yritysten toimintaedellytyksiä tuettava. Saatava maakunta muuttovoittoiseksi, lisättävä vetovoimaa, panostettava matkailun kehittämiseen ja hyvään taloudenhoitoon”

”Maakunnan tasapuolinen kehittäminen / uusien innovatiivisten ratkaisujen /palvelumallien ideointi/käyttöönotto”

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Monet vastaajat pitivät tärkeänä asukkaiden kuulemista. Maakunnan asukkaita tulee kuulla ja ottaa oikeasti huomioon ihmisten palaute päätöksiä tehtäessä.

”Kansalaisia kuultaisiin päätöksenteossa”

”Otettaisiin oikeasti asukkaiden toiveet ja ideat huomioon”

”Kuultaisiin ja toteutettaisiin mielipiteet”

Kuullaan erilaisia ihmisiä ja hyväksytään erilaisuus, ettei näiden ihmisten, tarvitse hävetä tai kokea syrjintää oman taustansa, sairauden tai vammaisuuden takia.

”Koen, että silloin kun erilaisia ihmisiä kuunnellaan ja hyväksytään erilaisuus, ettei ihmisten tarvitse hävetä tai kokea syrjintää esim. oman taustan, sairauksien tai vammaisuuden takia.

Asenteet sairautta, toimintamahdollisuuksien kapeuttamaa elämistä kohtaan olisivat hyväksyviä ja erilaisuutta sietäviä”

Ihmisten kuulemisen koettiin luovan pohjaa myös yhteisöllisyyden syntymiselle, sillä luottamus syntyy kuulluksi tulemisen kokemuksesta. Maakunnassa olisi tärkeää tehdä asioita mahdollisimman paljon yhdessä mm. ympäristön ja hyvän ilmapiirin vuoksi ja ottaa tähän kaikki asukkaat mukaan.

”Jos minulla on luottamus asiaa hoitaviin ja järjestäviin tahoihin. Luottamus syntyy kuulluksi tulemisen kokemuksesta”

P-K:ssa olisi hyvä elää ja asua, jos tulisi tunne, että täällä halutaan kehittää hyvinvointia yhteisöllisyyden kautta.

”Yhdessä tehdään mahdollisimman paljon ympäristön ja hyvän ilmapiirin vuoksi. Otetaan siihen kaikki asukkaat mukaan!”

Luonto ja kulttuuri

Luonto ja kulttuuri tulivat esille myös vastauksissa. Maakunnan luontoa haluttiin säilyttää riittävästi mahdollisimman luonnontilaisena sekä panostaa ympäristöystävällisiin ratkaisuihin. Lisäksi toivottiin ympäristöarvojen ottamista huomioon päätöksenteossa.

”Säilytettäisiin riittävästi puhdasta luontoa mahdollisimman luonnontilaisena”

”P-K:ssa olisi hyvä elää, jos täällä panostettaisiin ympäristöystävällisiin ratkaisuihin, huomioitaisi ympäristökysymykset kaikessa toiminnassa ja pyrittäisi säilyttämään luonnon monimuotoisuus”

”Ympäristöarvot otettava huomioon päätöksissä”

”Luontoa ja kulttuuria vaalitaan”

Kulttuurin osalta toivottiin monipuolista kulttuuritarjontaa. Lisäksi Pohjois-Karjalasta haluttaisiin kehittää elävää maakuntaa ja panostaa erityisesti kaupunkikulttuuriin, jotta maakunta pysyisi vetovoimaisena.

"Riittävästi mahdollisuuksia käydä elokuvissa, festivaaleilla, paikalliset tapahtumat"

"Sopivasti monenlaista kulttuuritarjontaa; konsertit, tapahtumat ym."

"Toivoisin että Pohjois-Karjalasta kehitettäisiin elävää maakuntaa. Erityisesti elävään kaupunkikulttuuriin tulisi mielestäni panostaa, jotta maakunta (ja Joensuu siinä etunenässä) pysyisi vetovoimaisena. Eli lisää kaikkea mikä elävöittää maakuntaa"

7. YHTEENVETO

Pohjois-Karjalan osallisuuskyselyyn saatiin 321 vastausta. Enemmistö kyselyyn vastanneista oli naisia (77%). Suurin ikäryhmä oli 40-59-vuotiaat, joita oli vastanneista 40%. Kyselyyn saatiin vastauksia kaikista Pohjois-Karjalan kunnista sekä Heinävedeltä. Paikkakunnista eniten vastauksia tuli Joensuusta (138kpl). Työssäkäyviä vastaajista oli puolet (50%), eläkeläisten osuus oli noin kolmannes (29%) Työttömiä ja opiskelijoita oli kumpiakin alle 10% vastaajista. Kyselyyn vastaajat ovat varsin aktiivisia yhteiskunnallisesti, sillä heistä 75% ilmoitti yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta. Yleisimmin vastaajat toimivat aktiivisena toimijana järjestössä (57%) tai olivat jäsenenä järjestössä (55%).

Maakuntalakiluonnoksen 23§:n listatuista keinoista, joilla pyritään edistämään maakunnan asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamista, tärkeimmiksi arvioitiin palveluiden suunnittelu ja kehittäminen yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa (77%) sekä asukkaiden mielipiteiden selvittäminen ennen päätöksentekoa (69%). Sama kysymys oli kysytty aiemmin Kuntaliiton toteuttamassa ”Asukkaat maakunta- ja sote-uudistuksen keskiöön (AKE)”- kyselyssä, jonka vastaajina olivat maakuntavalmistelijat. Kyselyn tuloksia verrattiin osallisuuskyselyn vastaajien vastauksiin tämän kysymyksen osalta.

Merkittävimmät erot kyselyiden vastaajien välillä havaittiin kahden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinon osalta. Osallisuuskyselyyn vastanneet painottivat keinoista selvästi enemmän palveluiden käyttäjien edustajien valitsemista maakunnan toimielimiin verrattuna maakuntavalmistelijoihin. Osallisuuskyselyyn vastanneista 43% ilmoitti tämän keinoksi maakunnan asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisessä, maakuntavalmisteliijoista 17%.

Maakuntavalmistelijat puolestaan näkivät keskustelu- ja kuulemistilaisuudet sekä asiakasraadit huomattavasti tärkeämmäksi kuin osallisuuskyselyn vastaajat. Maakuntavalmisteliijoista kaikki ilmoittivat tämän asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen edistämisen keinona, osallisuuskyselyyn vastaajista alle puolet (45%).

Tärkeimpinä keinoina vaikuttaa maakunnan asioihin pidettiin maakuntavaaleissa äänestämistä (52%), keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia (51%) sekä kyselyihin vastaamista (46%). Ihmisten kokemuksia puolestaan haluttiin kerätä tietoa eniten säännöllisillä kyselyillä (67%), asukastilaisuuksilla (47%) sekä sähköisellä palautelaatikolla (42%).

Tietoa osallistumismahdollisuuksista päätöksentekoon ja kehittämiseen haluttiin saada monilla tavoilla, tärkeimmäksi tiedotuskanavaksi mainittiin maakunnan verkkosivut (54%). Eri lehdet olivat myös merkittävä tiedotuskanava vastaajille. Karjalaisen mainitsi tiedotuskanavana 45%, maakunnan oman tiedotuslehden 44% ja paikallislehdet 41% vastaajista. Noin kolmannes vastaajista ilmoitti maakunnan Facebook-sivut sekä tapahtumat ja tilaisuudet tärkeäksi tiedotuskanavaksi.

Vastaajien osallisuuden kokemusta tukee asukkaiden aito kuuleminen. Tietoa osallistumisen mahdollisuuksista ja keinoista sekä valmisteilla olevista asioista on myös tärkeä saada. Ihmisille osallistumisen tulee olla helppoa ja siihen tulee olla tarjolla eri tapoja, jotta kaikki pystyvät osallistumaan.

Osallisuus ei saisi koskea vain hyväosaisia ja niitä, jotka jaksavat osallistua. Osallisuutta ja osallisuuden tunnetta tuleekin viedä myös sinne, jotka eivät ehkä jaksaa tai kykene aktiivisesti osallistumaan. Näiden ihmisten tarpeista voidaan saada tietoa esimerkiksi järjestöjen kautta, jotka kokoavat ihmisiä ja välittävät tietoa päättäjille. Ihmisten kuulemisella tulee olla myös todellista vaikutusta päätöksenteossa. Se, että ihmisiä kuulla ei vielä riitä, jos sillä ei ole mitään vaikutusta päätöksentekoon.

Pohjois-Karjalasta hyvän paikan elää ja asua tekevät asukkaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet samoihin palveluihin asuinpaikasta riippumatta. Palvelut toimivat ja ovat lähellä. Teiden tulee olla hyvässä kunnossa ja joukkoliikenteen toimia. Työpaikkoja toivottiin lisää ja sitä kautta toimeentuloa. Elinvoiman kehittämiseen vastaajat panostaisivat tasapuolisesti koko maakunnan alueella, alueiden vahvuudet huomioiden.

Maakunnan asukkaita tulee kuulla ja ottaa huomioon ihmisten palaute päätöksenteossa. Eri ihmisryhmiä tulee kuulla tasapuolisesti, ketään syrjimättä. Asukkaiden kuulemisen nähtiin luovan pohjaa yhteisöllisyyden syntymiselle maakunnassa. Ympäristö nousi myös esille vastauksissa. Maakunnan luontoa tulee säilyttää riittävästi mahdollisimman luonnontilaisena, panostaa ympäristöystävällisiin ratkaisuihin sekä ottaa ympäristökysymykset huomioon päätöksenteossa. Kulttuurin osalta vastauksissa nousivat esille monipuolinen kulttuuritarjonta ja elävä kaupunkikulttuuri, joihin haluttiin panostaa.